

Ναυπάκτου Ιερόθεος: Πάσχα και Λαμπρή

/ [Γνώμες](#)

Τό «Χριστός Ἀνέστη» εἶναι ὁ μεγαλύτερος καί θριαμβευτικότερος παιάνας μέσα στήν ἱστορία. Ἀναστήθηκε ὁ Χριστός καί ἔδωσε νέα προοπτική στόν ἄνθρωπο, τήν κτίση καί τήν ἱστορία. Ἐξω ἀπό τόν Ἀναστάντα Χριστό τά πάντα εἶναι σκοτεινά, θλιβερά, βασανιστικά. Ἐν τῷ Ἀναστάντι Χριστῷ ὅλα εἶναι φωτεινά, ἀναστάσιμα, χαρούμενα. Καί ἐμεῖς γευόμαστε μερικές ἀνταύγειες αὐτῆς τῆς μεγάλης ἐορτῆς. Πέρασαμε ἀπό τήν Σαρακοστή, ἀπό τόν Σταυρό καί τά Πάθη τοῦ Χριστοῦ καί φθάσαμε στό ἔνδοξο Πάσχα, στήν λαμπροφόρο Ἀνάστασή Του. Γι' αὐτό καί σήμερα θά

σχολιάσουμε μερικές πλευρές τῆς ἑορτῆς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

- [Του Μητροπολίτου Ναυπάκτου & Ἀγίου Βλασίου Ἱεροθέου](#)

1. Ἡ βίωση τοῦ Πάσχα

Ἡ λέξη Πάσχα εἶναι ἐξελληνισμένη τῆς ἐβραϊκῆς λέξεως Φάσκα, καί σημαίνει διάβαση. Καί ἡ λέξη καί ἡ ἑορτή τῶν Ἑβραίων ὑπενθύμιζαν τήν διάβασή τους ἀπό τήν δουλεία τῆς Αἰγύπτου, στήν γῆ τῆς ἐπαγγελίας, καί στήν πραγματικότητα, σήμαινε τήν διάβαση διὰ τῆς Ἑρυθρᾶς θαλάσσης. Ξέρουμε ἀπό τό βιβλίο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, πού λέγεται Ὑξοδος, ὅτι μετὰ τήν διάβαση διὰ τῆς Ἑρυθρᾶς θαλάσσης, κατὰ θαυματουργικό τρόπο, οἱ Ἑβραῖοι πανηγύρισαν λαμπρῶς καί ὁ Θεός συνέστησε τήν ἑορτή τοῦ Πάσχα. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος σέ ὁμιλία του τήν ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, κάνει μιά ἀναφορά στό γεγονός αὐτό καί ἀναλύει ὅτι ὑπάρχουν τρία Πάσχα. Τό ἕνα εἶναι τό νομικό Πάσχα, τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τό δεύτερο εἶναι τό Πάσχα τῆς Χάριτος, πού εἶναι ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ καί τό τρίτο εἶναι τό αἰώνιο, τό «τελεώτερον καί καθαρώτερον», πού θά γίνη στήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Θά ἤθελα στήν συνέχεια νά κάνω ἕναν μικρό σχολιασμό τοῦ λόγου αὐτοῦ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.

Τό νομικό Πάσχα ἦταν ἀνάμνησις τῆς ἐλευθερώσεως τῶν Ἑβραίων ἀπό τήν γῆ τῆς Αἰγύπτου, ὅπου ζοῦσαν ὡς δοῦλοι. Αὐτό τό Πάσχα ἦταν προτύπωση τοῦ δικοῦ μας. Κατά τήν διάρκεια τῆς ἑορτῆς αὐτῆς οἱ Ἑβραῖοι ἔτρωγαν ἐνιαύσιον ἄμνόν σέ ἀνάμνησις τῆς θαυματουργικῆς ἐλευθερώσεώς τους ἀπό τήν κυριαρχία τοῦ Φαραώ, ἀφοῦ οἱ Ἑβραῖοι ἔσφαξαν, κατ' ἐντολή τοῦ Θεοῦ, ἀρνί καί μέ τό αἷμα ἔβαψαν τοὺς παραστάτες τῶν θυρῶν καί ἔτσι ἀπέφυγαν τόν ἐξολοθρευτή ἄγγελο, πού ἐπάταξε τά πρωτότοκα τῶν Αἰγυπτίων. Ἐπίσης, ἔτρωγαν καί πικρά χόρτα σέ ἀνάμνησις τῶν δοκιμασιῶν, κατὰ τήν διάρκεια τῆς δουλείας τους στόν Φαραώ. Τό νομικό Πάσχα ἦταν στήν πραγματικότητα «χαριστήριον καί ἰκέσιον». Εὐχαριστοῦσαν τόν Θεό καί τόν ἰκέτευαν γιά παντοτεινή προστασία, καί πάνω ἀπό ὅλα προσεύχονταν γιά τήν ἔλευση τοῦ Μεσσία πού θά τοὺς λύτρωνε ἀπό τά δεινά τῆς ἁμαρτίας, τῆς ἄλλης πνευματικῆς Αἰγύπτου.

Τό Πάσχα τῆς θείας Χάριτος βιώνεται μέ τήν Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ. Εἶπαμε προηγουμένως ὅτι Πάσχα σημαίνει διάβασις. Οἱ Ἑβραῖοι πέρασαν ἀπό τήν γῆ τῆς δουλείας στήν γῆ τῆς ἐλευθερίας. Τό ἴδιο ἀκριβῶς ἐγίνε μέ τήν Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ. Πέρασαμε ἀπό τήν γῆ τοῦ θανάτου στήν γῆ τῆς ἐλευθερίας. Αὐτό ψάλλουμε στήν Ἐκκλησία αὐτές τίς ἡμέρες: «Ἀναστάσεως ἡμέρα, λαμπρυνθῶμεν λαοί, Πάσχα Κυρίου Πάσχα, ἐκ γάρ θανάτου πρός ζωήν, καί ἐκ γῆς πρός οὐρανόν,

Χριστός ὁ Θεός, ἡμᾶς διεβίβασεν ἐπινίκιον ἄδοντας». Ὁ Χριστός εἶναι ὁ νέος Μωϋσῆς, ὁ ὁποῖος μᾶς πέρασε ἀπό τόν θάνατο στήν ζωή καί ἀπό τήν γῆ στόν οὐρανό, γι' αὐτό κι' ἐμεῖς πανηγυρίζουμε αὐτό τό μεγάλο καί λαμπρό γεγονός.

Στά τροπάρια ἀναφερόμαστε πολύ συχνά στό Πάσχα τῆς θείας Χάριτος. Τό ἀποκαλοῦμε «Πάσχα ἁμωμον, πάσχα μέγα, πάσχα τῶν πιστῶν, πάσχα πανσεβάσμιον, πάσχα Χριστός ὁ Λυτρωτής».

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος συνδέει τό Πάσχα τῶν Χριστιανῶν μέ τήν θεία Εὐχαριστία καί τήν θεία Κοινωνία. Οἱ Ἑβραῖοι ἔτρωγαν τόν ἐνιαύσιον ἁμνόν μία φορά τόν χρόνο, ἐμεῖς τρῶμε διαρκῶς τόν ἁμνό τοῦ Θεοῦ στήν θεία Εὐχαριστία. Γράφει ὁ ἱερός Πατήρ: «Πάσχα γάρ οὐ νηστεία ἐστίν, ἀλλ' ἡ προσφορά καί ἡ θυσία καί ἡ καθ' ἐκάστην γινομένη σύναξις».

Ἀκόμη Πάσχα τῆς θείας Χάριτος εἶναι ἡ ἔλευση τοῦ Λόγου στόν νοῦ καί τήν καρδιά. Ὁ ἅγιος Μάξιμος θά κάνη τήν ἐξῆς ἀξιόλογη παρατήρηση: «Πάσχα ἡ ἐπί τόν ἀνθρώπινον νοῦν ἔλευσις τοῦ Λόγου». Μέθεξη τοῦ Πάσχα τῆς θείας Χάριτος δέν εἶναι ἀπλῶς ἡ συμμετοχή μας σέ μιά ἐξωτερική ἐορτή, ἀλλά ἡ βίωση τῆς Χάριτος τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ μέσα στήν ὑπαρξή μας. Γι' αὐτό θά πῇ ὁ ὁσιος Νεῖλος ὁ ἀσκητής ὅτι: «ψυχή τις ἐστίν δευτέρα τοῖς ἀνθρώποις ἡ ἀνάστασις». Ἄλλωστε, κατὰ τήν διδασκαλία τῶν ἁγίων Πατέρων μας, πραγματικός ἄνθρωπος δέν εἶναι ἐκεῖνος πού ἔχει μόνον σῶμα καί ψυχή, ἀλλά κυρίως ἐκεῖνος πού ἔχει ψυχή καί σῶμα, ἀλλά ταυτόχρονα καί τήν Χάρη τοῦ Χριστοῦ.

Μέ αὐτήν τήν ἔννοια, λοιπόν, τό πραγματικό Πάσχα εἶναι ὁ Χριστός. Δέν εἶναι ἀπλῶς μιά διάβαση, ἀλλά Αὐτός ὁ Χριστός, γιατί στό πρόσωπό Του ἐνώθηκαν ἡ θεία μέ τήν ἀνθρώπινη φύση καί, κατ' αὐτόν τόν τρόπο, Αὐτός εἶναι καί ὁ νέος Μωϋσῆς καί τό ἀληθινό Πάσχα. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος θά πῇ ἐκφραστικά: «Ὡ Πάσχα τό μέγα καί ἱερόν καί παντός τοῦ κόσμου καθάρσιον». Αὐτός ὁ λόγος ἀναφέρεται στόν Χριστό, πού εἶναι ἡ κάθαρση τῶν ἀνθρώπων. Ὁ λόγος αὐτός τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπηρέασε καί τόν ὑμνογράφο, ὁ ὁποῖος ἀναφωνεῖ: «Ὡ Πάσχα τό μέγα καί ἱερώτατον Χριστέ, ὦ σοφία καί Λόγε τοῦ Θεοῦ καί δύναμις».

Ἐπομένως, χωρίς τόν Χριστό ὑπάρχει νέκρωση. Νεκρός εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἔξω ἀπό τήν κοινωνία του μέ τόν Χριστό καί τήν Ἐκκλησία. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης θά γράψῃ: «ὁ μή ὀρῶν καί ἀκούων καί αἰσθανόμενος πνευματικῶς, νεκρός ἐστίν».

Πέρα ἀπό τό νομικό Πάσχα καί τό Πάσχα τῆς θείας Χάριτος ὑπάρχει καί τό αἰώνιο Πάσχα, «τό τελεώτερον καί καθαρώτερον», ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος. Ὁ Χριστός στό τελευταῖο Πάσχα πού ἔκανε μέ τούς Μαθητές Του, τούς

εἶπε: «Οὐ μή πῖω ἀπ’ ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτό πίνω μεθ’ ὑμῶν καινόν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου» (Ματθ. κστ΄, 29). Ἐδῶ γίνεται λόγος γιά τό Πάσχα τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν. Ἀπό τώρα βιώνουμε τό Πάσχα τῆς θείας Χάριτος ὡς ἐν ἁρραβῶνι, τότε ὅμως ὡσάν σέ γάμο. Τότε ὁ Λόγος, ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, θά εἶναι «ἀποκαλύπτων καί διδάσκων ἅ νῦν μετρίως παρέδειξε».

Ἄρα ὑπάρχει τό νομικό Πάσχα, τό τῆς θείας Χάριτος Πάσχα καί τό αἰώνιο Πάσχα. Ἐμεῖς ξεφύγαμε ἀπό τό νομικό, βιώνουμε τώρα, ἡ τοῦλάχιστον προσπαθοῦμε νά βιώσουμε, τό τῆς θείας Χάριτος Πάσχα, καί πορευόμαστε πρὸς τό αἰώνιο Πάσχα. Μακάριοι ὅσοι ἀπό τώρα βιώνουν τό Πάσχα τῆς θείας Χάριτος, ἀνασταίνονται ἀπό τά ἔργα τῆς ἁμαρτίας καί ζοῦν τὴν ἀναστάσιμη ζωή.

2. Τά δῶρα τῆς Ἀναστάσεως

Ὁ Χριστός μετὰ τὴν Ἀνάστασή Του παρουσιάσθηκε στοὺς Μαθητές Του καί τοὺς ἔδωσε δῶρα. Φυσικά, οἱ Μαθητές εἶδαν τὸν Ἀναστάντα Χριστό, γιατί προηγουμένως εἶχαν καθαρθῇ ἀπὸ τά πάθη. Ἡ ἐμφάνιση τοῦ Χριστοῦ εἶναι καταδίκη γιὰ τοὺς μή καθαρθέντας καί θέωση γιὰ τοὺς καθαρθέντας. Γι’ αὐτό καί ὁ Χριστός μετὰ τὴν Ἀνάστασή Του ἀπὸ ἀγάπη καί φιλανθρωπία δέν ἐμφανίσθηκε στοὺς διῶκτες Του καί τοὺς σταυρωτές Του.

Κάθε συνάντηση συνδέεται μέ δῶρα. Ὅταν συναντιόμαστε μέ πρόσωπα πού ἀγαποῦμε, προσφέρουμε δῶρα. Αὐτό ἀκριβῶς ἔκανε καί ὁ Χριστός μέ τὴν ἐμφάνισή Του στοὺς Μαθητές Του.

Ὁ ἅγιος Συμεών ὁ Θεσσαλονίκης, ἐρμηνεύοντας τὴν σχετική περικοπὴ τῆς Καινῆς Διαθήκης, λέγει ὅτι ὁ Χριστός μέ τὴν Ἀνάστασή Του ἔδωσε τρία δῶρα.

Τό πρῶτο δῶρο εἶναι τό «ἀναστήναι ὑπέρ ἡμῶν». Φυσικά, ὅταν μιλοῦμε γιὰ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, δέν ἐννοοῦμε ὅτι πέθανε ἡ θεότης, ἀφοῦ «ἡ θεότης ἀπαθὴς διέμεινε», ἀλλὰ ὅτι πάνω στὸν Σταυρό πέθανε ἡ ἀνθρώπινη φύση, τὴν ὁποία προσέλαβε ἀπὸ τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο. Ἔτσι, ὁ Χριστός πέθανε καί ἀναστήθηκε ὑπέρ ἡμῶν. Αὐτό εἶναι μεγάλο δῶρο καί ἔχει μεγάλη σημασία γιὰ τὴν πνευματικὴ μας ζωή. Μποροῦμε νά χρησιμοποιήσουμε ἓνα παράδειγμα ἀπὸ τὴν ζωὴ μας. Ὅποιος βρῇ τό φάρμακο ἐναντίον μιᾶς ἀσθένειας γίνεται εὐεργέτης τῶν ἀνθρώπων, γιατί δίνει τὴν δυνατότητα σέ κάθε ἄρρωστο πού πάσχει ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀσθένεια, νά λάβῃ τό φάρμακο καί νά θεραπευθῇ. Ἔτσι, ὁ Χριστός ἀνέστησε μέ τὴν θεότητά Του τὴν ἀνθρώπινη φύση καί ἔδωσε τὴν δυνατότητα σέ κάθε ἄνθρωπο νά ἀναστηθῇ καί ἐκεῖνος ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, ἀλλὰ καί νά ἀναστηθοῦν τελικὰ τά

σώματα όλων τῶν ἀνθρώπων. Γιατί τό δῶρο τῆς ἀναστάσεως τῶν σωμάτων τό λαμβάνουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι μέ τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. Ἀπομένει φυσικά ἡ ἀνάσταση τῆς ψυχῆς ἀπό τήν νεκρότητα τῆς ἁμαρτίας.

Τό δεύτερο δῶρο, κατά τόν ἅγιο Συμεών Θεσσαλονίκης, πού ἔδωσε ὁ Χριστός στούς Μαθητές Του, εἶναι «τό ἐμφανισθῆναι καί τήν εἰρήνην δοῦναι». Μόλις εἰσῆλθε στό ὑπερῶο τούς ἀπηύθυνε τόν χαιρετισμό «εἰρήνη ὑμῖν». Αὐτός ὁ χαιρετισμός δέν ἦταν τυπικός, ἀλλά οὐσιαστικός. Κατ' ἀρχάς ἐξεδίωξε τόν φόβο πού ὑπῆρχε στήν καρδιά τους. Ἐπειτα φανέρωσε μέ αὐτόν τόν τρόπο ὅτι Αὐτός εἶναι ἡ πραγματική εἰρήνη τῶν ἀνθρώπων. Γιατί μέ τόν Σταυρό καί τήν Ἀνάσταση εἰρηνοποίησε τήν ἀνθρώπινη φύση μέ τόν Θεό, συμφιλίωσε τόν ἄνθρωπο μέ τόν Θεό. Ἐπανάφερε τόν ἄνθρωπο στήν προηγούμενη κατάστασή του, στήν ἀμέσως μετά τήν δημιουργία του καί τόν ἀνέβασε ἀκόμη ψηλότερα, δηλαδή τόν ἔκανε μέλος τοῦ Σώματός Του. Γι' αὐτό καί λέμε πώς ἡ εἰρήνη μέσα στόν Χριστιανισμό δέν εἶναι μιᾶ ἀφηρημένη κατάσταση, ἀλλά ἡ ἄκτιστη ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ. Καί φυσικά ἡ εἰρήνη εἶναι ἐνυπόστατη, ἐκφράσθηκε στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ καί στό ἔργο Του. Γι' αὐτό ἐμεῖς οἱ Χριστιανοί ζοῦμε αὐτήν τήν δωρεά τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ. Ἔτσι, οὔτε μᾶς βασανίζουν προσωπικά οἱ ἀναταραχές, ἀλλά οὔτε μᾶς ἱκανοποιοῦν καί χορταίνουν οἱ ἀνθρώπινες εἰρηνεύσεις. Αὐτό δέν σημαίνει ὅτι δέν στενοχωρούμαστε ἀπό τήν ἀναστάτωση τῶν κοινωνιῶν καί τῶν ἐθνῶν, ἀλλά ὅτι ζοῦμε μιᾶ ἐσωτερική κατάσταση εἰρήνης, βλέπουμε τήν ἀνάσταση τῆς φύσεώς μας καί ὑπερβαίνουμε ὅλες τίς ἀνθρώπινες καταστάσεις. Ἄλλωστε, καί ἡ ἀνθρώπινη εἰρήνη εἶναι μιᾶ συμβατική κατάσταση, εἶναι τό ἱλαρό πρόσωπο τοῦ πολέμου, ἡ ἀνάπαυλα τοῦ πολέμου, καί ὁ πόλεμος εἶναι τό τραγικό προσωπεῖο τῆς εἰρήνης.

Τό τρίτο δῶρο τῆς Ἀναστάσεως, ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Συμεών Θεσσαλονίκης, εἶναι τό «παρασχεῖν ὑμῖν τήν Χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος». Στούς Ἀποστόλους Του εἶπε: «Λάβετε Πνεῦμα ἅγιον». Μέ αὐτήν τήν πράξη τούς προετοίμασε ὥστε νά λάβουν τήν μεγάλη δωρεά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τήν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς καί ἔτσι νά γίνουν μέλη τοῦ Σώματός Του. Τό Ἅγιον Πνεῦμα, πού χορήγησε ὁ Χριστός ἀμέσως μετά τήν Ἀνάστασή Του, εἶναι ἡ Χάρη διά τῆς ὁποίας συγχωροῦνται οἱ ἁμαρτίες. Ἔτσι καταλαβαίνουμε ὅτι στήν πραγματικότητα ἁμαρτία εἶναι ἡ ἀπομάκρυνση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τόν Θεό καί μετάνοια καί συγχώρηση εἶναι ἡ κοινωνία μέ τόν Θεό, ὅταν ὁ ἄνθρωπος καθαρισθῇ καί φωτισθῇ.

Μέ ὅλη τήν ἐκκλησιαστική ζωή καλούμαστε νά βιώσουμε καί νά οἰκειοποιηθοῦμε αὐτά τά μεγάλα δῶρα τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ.

Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ εἶναι τό μεγαλύτερο γεγονός μέσα στήν ἱστορία. Μέ ὅσα εἶπαμε προηγουμένως δέν κάναμε τίποτε ἄλλο ἀπό τό νά παρουσιάσουμε μερικές μόνον πλευρές αὐτοῦ τοῦ μεγάλου καί ἀπορρήτου μυστηρίου. Καθ' ὅλη τήν

διάρκεια τῶν αἰώνων ὑπάρχουν μάρτυρες τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, οἱ ὁποῖοι βιώνουν τήν δική τους ἀνάσταση. Αὐτοί εἶναι οἱ ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας. Ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι δέν αἰσθανόμαστε τήν ἀνάγκη νά ἀναπτύξουμε λογικές ἀποδείξεις περί τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ἀφοῦ ἔχουμε ὑπαρξιακές ἀποδείξεις. Καί αὐτές εἶναι ἡ παρουσία τῶν ἁγίων μας. Γνωρίσαμε ἀναστημένους ἀνθρώπους, πλησιάζουμε τά λείψανα τῶν ἁγίων μας, πάνω στά ὁποῖα βλέπουμε τά ἀναστημένα μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, πλησιάζουμε ζωντανούς ὁργανισμούς τοῦ ἀναστημένου Σώματος τοῦ Χριστοῦ καί ἔχουμε τήν βεβαιότητα τῆς Ἀναστάσεως. Οἱ ἅγιοί μας εἶναι ἐκεῖνοι πού μᾶς καθοδηγοῦν πρὸς τήν βίωση τῆς προσωπικῆς μας ἀναστάσεως, τήν βίωση τοῦ Πάσχα τῆς θείας Χάριτος, ὥστε ὅλη μας ἡ ζωὴ νά γίνη Πάσχα, Λαμπρή.